ACF 4645
(R)

KAEDAH PENTERJEMAHAN SARI KATA DOKUMENTARI DAN KOMEDI SEMASA DI TELEVISYEN: SATU KAJIAN PERBANDINGAN

oleh

WAN AMIZAH BINTI WAN MAHMUD

PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI MALAYA

Disertasi dikemukakan untuk memenuhi keperluan
Ijazah Sarjana Pengajian Bahasa Moden
di Universiti Malaya

Universiti Malaya
Kuala Lumpur
1998

Perpustakaan Universiti Malaya
A505614393

PENGHARGAAN

Syukur ke hadrat Illahi kerana akhirnya impian menyempurnakan tesis ini berjaya juga tercapai. Buat suami tercinta, Azmi Md Ali, semoga pengorbanan yang kita curahkan memperoleh rahmat Allah.

Kepada penyelia saya, Dr. Wong Fook Khoon, yang tidak jemu-jemu memberi pandangan dan maklum balas membina, terima kasih yang tidak terhingga dan tidak akan dapat dilupakan hingga bila-bila.

Setulus penghargaan kepada mereka yang terbabit secara langsung dalam membantu penyediaan tesis ini: Cik Mariam Salih dan staf Unit Penterjemahan, TV3; Tuan Haji Mohd Yusof Khir dan Puan Zahrah Ramli, RTM; Cik Nor Rizan Nordin, Metrovision; pihak pengurusan stesen TV3, RTM dan Metrovision; Tuan Haji Mohd Zaini Ismail, DBKL serta Puan Atiah Salleh dan rakan seperjuangan di Dewan Bahasa & Pustaka.

Tidak dilupakan pihak pengurusan Akademi TV3 dan TV3, khususnya Puan Haniffah Mariati Mohamed dan Encik A. Azmi Khalid, serta dorongan dan perangsang daripada rakan-rakan di Akademi TV3 dan TV3.

PERPUSTAKAAN UNIVERSITI MALAYA

Buat bonda, Hajah Amilah Abd Malik, dan nenda, Hajah Sawiyah Alim, dan adik beradik sekalian, Wan Amimah, Wan Amin Hafiz, Wan Amishah, Wan Amiah, Wan Amil Hazlan, Wan Amirul Hazri dan Wan Amidah, semoga kejayaan ini menjadi perangsang kepada anak-anak kita semua.

Tesis ini diharap dapat dimanfaatkan oleh penterjemah sari kata sama ada di Malaysia mahu pun di seluruh dunia, yang memahami bahasa Melayu dan bahasa Inggeris. Semoga kupasan ilmiah yang diterapkan di sini sedikit-sebanyak dapat mengayakan ilmu penterjemahan sari kata sementelah bidang baru ini menjadi tontonan umum setiap hari tetapi kurang dikaji secara mendalam.

Kajang Utama,

Selangor Darul Ehsan

1998

ABSTRAK

Penterjemahan sari kata merupakan satu bidang baru dalam konteks penyelidikan penterjemahan di Malaysia. Bidang ini pada hakikatnya adalah bentuk penterjemahan paling popular dari segi bilangan pembaca (penonton) berbanding bentuk penterjemahan lain seperti penterjemahan am atau interpretasi, contohnya buku teks, rencana berita atau majalah dan sebagainya. Kajian ini mengupas kaedah penterjemahan sari kata dengan membandingkan dua bentuk genre rancangan, iaitu rancangan dokumentari dan komedi semasa (sitcom). Adakah genre yang berlainan menuntut pendekatan kaedah penterjemahan yang berbeza?

Selain itu, kajian ini turut mengkaji aspek teori proses penterjemahan sari kata, iaitu dengan membandingkan kerangka teori penterjemahan dan interpretasi. Akhir sekali, kajian ini menawarkan jalan penyelesaian kepada berapa perangkap umum yang sering ditemui semasa menterjemah sari kata. Hasil penyelidikan ini adalah berdasarkan data daripada sari kata sepuluh rancangan televisyen yang pernah disiarkan oleh di Malaysia.

PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI MALAYA

ABSTRACT

Subtitling is relatively a newcomer in the context of translation research in Malaysia. It is in fact by far the most popular form of translation in terms of readership (viewers) compared to other forms of translation such as text translation or interpretation, e.g. text books, news or magazine articles etc. The study investigates the method of translation that compares two types of programme genre, i.e. documentary and situational comedy (sitcom). Do different genre require different methods of translation?

Furthermore, the study also examines the theoretical aspect of the subtitling process, as compared to the theory of translation and interpretation. Finally, the study tries to offer solutions to some obstacles commonly found while undertaking subtitling. The findings of the study are based on data of subtitles collected from ten programmes aired on television in Malaysia.

KANDUNGAN

Penghargaan ii

Abstrak iv

Kandungan vi

Senarai Jadual x

Senarai Rajah xii

Senarai Lampiran xiii

Definasi Konsep xiv

I Pengenalan

1.1 Mukadimah 1

1.2 Sejarah Penterjemahan Sari Kata di Malaysia 5

1.3 Penerbitan Sari kata 8

1.4 Pernyataan Masalah 20

1.5 Objektif Kajian 22

1.6 Bidang dan Batasan Kajian 23

1.7 Kepentingan Kajian 25

II Ulasan Kepustakaan yang berkaitan

2.1 Pengenalan 27

2.2 Kajian Penterjemahan 30

2.2.1 Proses Penterjemahan 34

2.2.2 Kaedah Penterjemahan 37

2.3 Kajian Interpretasi 43

2.4 Kajian Sari kata 47

2.5 Rancangan Dokumentari 56

2.5.1 Ciri Rancangan Dokumentari 57

2.6 Rancangan Komedi Semasa 63

2.6.1 Ciri Rancangan Komedi Semasa 64

2.7 Analisis dan Perbincangan 69

III Kaedah Penyelidikan

3.1 Pensampelan dan Pengumpulan data 77

3.2 Pendekatan dan Perkaedahan 80

3.3 Perihalan Data 82

IV Analisis Data

4.1 Terjemahan Sari kata Dokumentari 89

4.2 Terjemahan Sari kata Komedi Semasa 104

V Kajian perbandingan

5.1 Kajian Kontrastif 118

5.1.1 Persamaan 119

5.1.1.1 Tatacara penyediaan dan penerbitan sari kata..... 119

5.1.1.2 Paparan sari kata 119

5.1.1.3 Olahan jalan cerita 120

5.1.1.4 Gaya sebutan dan pertuturan 121

5.1.2 Perbezaan 122

5.1.2.1 Bilangan sari kata 122

5.1.2.2 Bentuk ayat 123

5.1.2.3 Laras bahasa 123

5.1.2.4 *Weltanschauung* 124

5.1.2.5 Bahasa kiasan 125

5.1.2.6 Unsur jenaka 126

5.1.2.7 Strategi penterjemahan sari kata 126

5.2 Perangkap Sari kata 129

VI Kesimpulan

6.1 Pengenalan 140

6.2 Rumusan 140

6.2.1 Perbandingan kaedah penterjemahan sari kata dokumentari dan komedi semasa 141

6.2.2 Proses penterjemahan sari kata 143

6.2.3 Bentuk perantaraan 144

6.2.4 Persamaan dan perbezaan 144

6.2.5 Perangkap sari kata 147

6.2.6 Sokongan pelbagai bidang ilmu 147

6.3 Implikasi untuk Kajian Selanjutnya 150

BIBLIOGRAFI 151

LAMPIRAN 166

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1: Jumlah jam siaran rancangan bersari kata di televisyen mengikut stesen di Malaysia 20

Jadual 2.1: Strategi dan ciri terjemahan sari kata (Gottlieb, 1992) 55

Jadual 3.1: Data: Rancangan Dokumentari 84

Jadual 3.2: Data: Rancangan Sitcom 85

Jadual 3.3: Sinopsis data rancangan dokumentari 87

Jadual 3.4: Sinopsis data rancangan komedi semasa 88

Jadual 4.1: Pembahagian bidang data 90

Jadual 4.2: Statistik data rancangan dokumentari 92

Jadual 4.3: Strategi Penterjemahan Sari kata untuk sampel data Dokumentari 102

Jadual 4.4: Frekuensi dan peratus penggunaan strategi sari kata untuk data dokumentari 103

Jadual 4.5: Penggolongan Rancangan Komedi Semasa 105

Jadual 4.6: Statistik data rancangan Komedi Semasa 106

Jadual 4.7: Senarai kata Bahasa Formal dan Bahasa Lisan 108

Jadual 4.8: Strategi Sari Kata untuk data Komedi Semasa 116

Jadual 4.9: Frekuensi dan peratus penggunaan strategi sari kata untuk data Komedi semasa 117

Jadual 5.1: Perbandingan Peratus Strategi Sari Kata 127

Jadual 6.1: Rumusan Kajian Perbandingan 146

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1: Sistem Unit Persediaan dan Penterjemahan Sari Kata *ScanTitling* 10

Rajah 1.2: Sistem Pemyediaan Sari Kata PU 2020 12

Rajah 1.3: Tatacara penyediaan dan penyarikataan 19

Rajah 2.1: Proses Penterjemahan daripada Bell (1991) 36

Rajah 2.2: Proses penterjemahan sari kata daripada Koike (1989) 49

Rajah 2.3: Keluk Dramatik 62

Rajah 2.4: Perbandingan perantaraan bagi penterjemahan, interpretasi dan sari kata televisyen 70

Rajah 2.5: Proses penterjemahan sari kata 76

Rajah 5.1: Tujuh Perangkap Kesilapan dalam Proses Penterjemahan Sari Kata ...130

Rajah 6.1: Pertalian Sokongan bidang Ilmu terhadap Sari Kata 149

SENARAI LAMPIRAN

Lampiran A-1: Khairana Sabtu.1996. "Sari Kata Memalukan". Berita Minggu, 7.7.1996.

Lampiran A-2: W.S. Chen. 1994. "Wrong subtitles and no ending for documentary". New Straits Times, 11.7.94.

Lampiran A-3: Dennis Wee. 1994. "Bahasa subtitles were ludicrous". New Straits Times, 27.6.94.

Lampiran A-4: In Pain. 1993. "Subtitle foul-up". New Straits Times, 24.5.93.

Lampiran A-5: Alina Ranee. 1995. "It's time to 'api' the subtitler". New Straits Times, 3.6.95.

Lampiran D-1: Garden of the World

Lampiran D-2: Islamic Horizon

Lampiran D-3: Medical Breakthrough

Lampiran D-4: Movie Magic

Lampiran D-5: Rough Guide to the Islands

Lampiran S-1: Boy Meets World

Lampiran S-2: California Dreams

Lampiran S-3: Frasier

Lampiran S-4: Fresh Prince of Bel Air

Lampiran S-5: Ned & Stacey

DEFINASI KONSEP

Ayat paparan	:	Ayat atau sari kata yang terpapar di kaca televisyen.
D1 - D5	:	Data bagi rancangan dokumentari
S1 - S5	:	Data bagi rancangan komedi semasa
Sari kata 1-baris	:	Sari kata yang dipaparkan sebaris sahaja.
Sari kata 2-baris	:	Sari kata yang dipaparkan dua baris.

Contohnya, dalam sari kata di bawah, ayat 159 disebut sari kata 2-baris manakala ayat 160 disebut sari kata 1-baris.

Impressionism was born in a world of flowers, fields and meadows	159 160	Impresionisme telah **dilahirkan** dalam dunia bunga, ladang dan... ...padang rumput.

Sari kata 1-ujaran	:	Sari kata yang memaparkan satu dialog atau ujaran sahaja.
Sari kata 2-ujaran	:	Sari kata yang memaparkan dua dialog atau ujaran pada satu-satu paparan.

Contohnya dalam data di bawah, ayat paparan 39 disebut sari kata 2-ujaran dan ayat 40 sebagai sari kata 1-ujaran.

Honey Frasier	Hello, I'm Dr. Honey Snow. And I'm... wait, don't tell me, Dr. Frasier Crane.	39	Saya Dr. Honey Snow. -Saya Dr. Frasier Crane.
Honey	Dr. Crane, let me shake your hands.	40	Mari bersalaman.